

MAGYAR KURIR



Indult Bétsből, Pénteken November 7-dik napján, 1817-dik esztendőben.

B é t s.

Császár és Császárné ő Felsegek' néhány utolsóbb napi utazásokrol ilyen hivatali summázat jött-ki az Udvari újságban: —

Oktober 24-dikén délelőtt a' *Bosniái* Bégnek *Mahumednek* adott audiencia után *Tóthországban* lévő *Brood* városából tovább indulván ő Cs. K. Felsegek, az nap' délutáni 4 órára *Uj-Gradiskába* érkeztek, a' honnét 25-dikben jó reggel *Ó-Gradiska* felé vevén útjokat, itt Császár ő Felsege az erősséget megnezegette, 's innét *Nowska* felé tovább útoztak, a' hol megháltak. Oktober 26-dikán estvére *Horváthországban* *Belovárig* folytatták útjokat, a' hol ismét megháltak. A' következő napon *Petrunitzen* által *Lubreggig* érkeztek, a' hol a' *Batthyani* Hertzegi familiái kaszélyban háltak. Oktober 28-dikán délelőtti 10 órakor *Horváthország*' fő városába *Wárasdra* értek, a' hol a' minden felől oda öszszesereglett' népnek örvendező sokasága 's éljen kiáltásai által fogadtattak. A' polgári fegyveres Gyálság 's Granadirosság a' magok muzsikalássaikkal 's a' nemzeti Lovassággal együtt, keltős sort formáltak egész azon *Sas* nevű vendéglögdőig, melybe beszállani méltóztattak ő Felsegek, 's a' hol a' *Horváthországi Bán Gróf Gyulay*, a' *Vice-Bán*, a' *Generalisok*, a' *Zágrábi Püspök*, a' *Fő és Vice Ispányok* és számos *Mágnások* várták ő Felsegeket. Az

udvarlást 30 személyekre terített asztal mellé való ebédhezülés váltotta-fel. Ejjelre oly szépen megvilágosított a' város közönségesen, hogy ez, az ő Felsegeknek ezen útozásában elfordult minden világosítások között a' legszebbek 's legjobb izléssel készütek közze számláltatik. Itt is pedig különös megemlítésre méltónak lenni tartatik a' két emeletű *Tanátház*, melyet a' tornyának egész a' tetejéig csak nem egy tűz massává tetek vala több ezer, lángal-lobogó métsesek.

Oktober 29-dikén reggel, mint közönségesen, innét is 8-tzadfél órakor indultak-el ő Felsegek *Stiriában* *Marburg* felé, a' hova délutáni 3 és 4 óra között érkezvén, *János* ő Cs. Fő Hertzegsége által, ki is az az előtt való napon érkezett vala oda, 's a' helybeli előljároi karok által, bevett rendtartásokkal megegyező pompázással fogadtattak. Itt az estvéli világosítások az eső miatt nem ühettek oly jól ki, mint ohajtatott. — Végetre 30-dikban *Marburgból* is útnak indulván, délutáni 2 és 3 órák között *Graetzbe* jutottak ő Felsegek. Meghatározott módon kinyilatkoztatta vala ugyan ő Felsege, hogy minden pompázásoknak elmaradását kedvesen veszi; hanem a' népnek azon *Monárkha* eránt viseltető szeretete, a' ki, minckutánna *Európának* legditsőségesebb iparkodásai által békességet szerzett volna, mindjárt azután a' belső boldogságnak 's alattvalói javának megfundáltatása végett, ily hosszús, terhes, és veszedelmes útozásra

szánta-el magát, 's továbbá az azon való nagy örvendezés, hogy *Graetznek* lakosai ö Felségét az ö Kedves Császárnéjokkal együtt, városok' falai között szemlélhetik, meg nem engedték nékiek, hogy egy ily szerentsés napot, örvendezéseknek közönséges kinyilatkoztatása nélkül eltölthessenek. A' város' határához jutván, itt a' Magistrátus, a' kereskedői rend, és a' Tzéhek, a' M u h r' fedeles hidjánál pedig, hol a' nemzeti ruhába öltözött polgáraszszonyok és leányok ketős sort formáltak vala, a' Stiriai úri Rendek által fogadtattak és tiszteltettek ö Felségek. A' Burg' kapujánál, a' hova beszállottak, külső dolgokra ügyelő Cs. Kir. Státus és Conferentziális Minister *Metternich* ö Hertzegsége, az Austriai és Cseh fő Cancellarius Gróf *Ugarte*, a' Kormányozó Gróf *Aicholt*, a' Kommandirozó Generalis Hertzeg *Hohenzollern*, a' Generálisok az egész tiszti karal, a' Papság 's a' polgári Tisztviselő karok várták, fenn pedig a' külső szálában a' Stiriai Fő Aszszonyaságok szerentséltették az ö Felségek' megérkezését. *János* ö Cs. Fő Hertzegsége, a' ki is *Marburgból* ez előtt néhány órákkal érkezett vala *Graetzbe* vissza, 's ö Felségeknek megérkezését a' szálában várta, ö Felségeknek a' gráditsra eleikbe ment kedves Vendégeit szobáikba vezette. A' népnek soksága a' lineától fogva a' Burgig, az esszés mellett is, rendkívül való, 's az éljen kiáltozás végetlen vala. Estve semmi világosítás nem volt, mint-hogy ennek elmaradását meghatározott módon kívánta ö Cs. K. Felsége.

Orvosi Jegyzések.

Ide való Orvos *Dr. De Carro* úr az általa felállított kenesővel való füstölés' Intézetét tulajdon tapasztalása után most ismét ajánlja. Az ö próbatételeinek ezek voltak a' következesei eddig az ideig: Több orbántzosokat minden belső orvos-

ság nélkül meggyógyított csak tsupa kenesővel való füstöléssel. A' száraz varúakkal könnyebben hánt mint a' nedves varúakkal. Az utolsóbb nemüek között két személyen tellyességgel nem segítettek, bár az egyiket 38, a' másikat pedig 28 ízben füstölte is. Minthogy pedig úgy találta, hogy abban az esetben, ha először nem látszik a' gyógyulásnak nyoma, azután is nehezen vagy éppen nem lehet azt reményleni: tehát ezután már tsak úgy folytatja tovább a' füstölést, ha látja sikerét annak, hogy haszontalan-költséget senkinek ne okozzon. Másféle kiütéseket hamarabb meggyógyított. Rühes tsak 3 volt még keze alatt, 2 férfi, és egy fiatal leány; egyik 8, másik 10. a' harmadik pedig 3 füstölés' után tökéletesen kitisztult. A' rüh ellen jobb és bizonyosabb orvosságot használni nem is lehet. Egy olyan személyt is szerentsesen füstölt, a' kinek a' szeme világa element a' rühnek testébelett vissza menése miatt; egy másikon hasonlóképpen segített, kit az orbántz vakított meg. Különösen a' rheumatismusban, tagfájdalmakban, tsipő-tzomb-nyilalásokban mutatja ki gyógyító erejét ez a' kenesővel való füstölés. Tsak 1 személyt operált olyan, kinek bőre egészen érzéketlen volt; 15 füstölés' után sem ment vele semmire, bár *Dr. Gales* az ellen a' nyavalya ellen használja 's ajánlja ezt a' módot. — A' füstölés' alkalmatosságával semmi alkalmatlanságot, betegek nem érzettek, sem nagyon el nem erőtelenedtek, bár derekasan izzadtak is a' füstölő ládában. *Dr. De Carró* úr télen által is fogja folytatni operatziójit. Nem tsak magához annyi betegek folyamodnak, hogy sokakat líkre nézve hasznosnak nem látja ezt a' gyógyítás módját el kell néki igazítani; de hasonló Intézetek' felállításában is foglalkodnak mind itt helyben a' Cs. K. katoná-, és közönséges Ispotályban, mind Magyar Országon *Posonban*, *Temesvá-*

ron, és Szombathelyen. Az ő Intézetében olly kedvetlen következtetésektől félni nem kell, mint a' millyent *Dr. Horn* a' Berlini hasonló Intézetéről elő ad, mellyben egyszer 54 asszony személyek, kik közt terhesek és gyermekágyasok is voltak, kitsibe múlt hogy a' kénesögzőben meg nem fultak, és a' rüh helyett más veszedelmes nyavalyákat p. o. szédelgést, ájulást, szívdobogást, sőt vérhányást is kaptak. A' jövő tavaszon *De Carró* úr intézetét meg fogja bővíteni, és a' szegényebbeket fele árán fogja nem ugyan olyan igen pompás helyen mint a' mostani 10 forintos, de szinte olly híven és hasznosan gyógyítani.

* * *

Newryben Hiberniában igen különös módon gyógyult ki egy ember a' forró nyavalyából. Még nem régen fekütt az Ispotályban, mikor egyszer a' legnagyobb hideglelési kábulásban ágyából fel ugrott, és csak egy ingben elszaladt. Az nap' estve 8 gran Calomelt, és néhány órákkal utóbb egy Dozsis Glauber-sótvet be. 24 óra múlva ugyan ezt az orvosságot repetálta. 4 nappal ezután igen nagyon égven bőre ismét kiugrott ágyából, és egy közellévő tóba bele vetette magát, hogy a' nagy melegséget enyhítse. Nem csak ezt a' tzeljét szerentsésen elérte, a' víz bőrét megszíván, de a' forró nyavalyája is úgy elmúlt, hogy dolgához láthatott.

A' Calomelnek-é, vagy a' hideg ferdőnek, vagy még inkább mindeniknek kelljen-é tulajdonítani ezen embernek meggyógyulását, itéllyék meg az Orvosok.

* * *

Az Orosz Birodalomban pedig *Status Consiliarius Rittmeister* Dr. úr *P. P. Swinjn* úrral a' veszett kutya' vagy farkas' marása ellen, egy más orvosságot közlött mostanában, mint az általunk is már említett Vizi útfü. Ez az Orvosság a' Vér-

Olly hatalmas orvosi szernek írja ő ezt a' mondott nyavalya ellen, hogy ollyan emberek, kiket a' veszett farkas tetétől fogva talpig össze mart, magának a' veszett farkasnak véreből iván meggyógyultak, 's mái napig is egészségesek. Ellenben azok kiket ugyan ezen alkalmatossággal ugyan azon farkas megmart, nem élvén ezen kurával megvesztek, és meghaltak. Ezt az orvosságot egy falusi *Passelberg* nevű Pap mondta ezeknek az embereknek, és ugyan az nyilatkozattak a' fenn tisztelt úrnak is azzal a' jelentéssel, hogy 40 esztendőktől óta élnek az ő familiájában vele. Más felé pedig, Kátsavérrel vagy tsák magánosan, vagy pedig tztettel egyetemben éltek ugyan azon tzelra hasznal. Még az különösebb a' mit *Cons. Stockmár* úr tselekedett, t. i. megmarit kutya'it úgy orvosolta, hogy az ebütőjüket megmetszette hogy vérezzen, mellyet a' kutya addig nyalogatott, hogy mind a' seb begyógyult mind pedig a' kutya' magok felnyaltt vérektől meggyógyultak. Ebből kettőt tanulhatunk, 1) hogy a' vér a' veszés ellen orvosság, 2) hogy a' megveszést okozó méreg nem a' vérben hanem a' nyálban van.

Nagy Britannia.

Londonban minden félc jeles vagy furtsa hírek terjeszlődtek volt el Október 20-dikán, az eránt, hogy a' Spanyol seregek a' Portugallus határszélekre már benyomultak 's ott ellenségeskedéseket követtek volna el. A' hír *Lisbonai* magános levelekkől vette származását: de azt erősíti a' Ministeri Kurir, hogy a' *Londoni* Udvarnál lévő Spanyol Követséghez még semmi tudósítások nem érkeztek ezen történetről.

Hanem érkeztek ám Nápkeleti Indiából a' *Bengalai* Kormányozótól *Marquis Hastings*tól, mint ezt is ugyan ezen Ministeriális újság maga előadja, oly tudósítások, mellyek szerint kétségbe sem lehet már most hozni az Anglusoknak a'

Maratth Fejedelmekkel, tudniillik Holkarral, Scindivával, Emir-Khánal's a' többekkel való *Indiai* hadakozásokat: — „Ez a' hadakozás, így szoll ezen dologról a' nevezett Kurir Okt. 21-dikén, semmi nagy elbámulást nem okozhat; hónapok teltek-el az olta, hogy e' már nem újság, 's mi meggyőződöttek vagyunk afelől, hogy ez a' hír sem a' *Calcuttai*, sem a' *Madrási*, sem a' *Bombayi* Anglus Tisztviselői karokat semmi véletlenséggel meg nem lepi. Mi már még a' múlt Juliusban hozzá készítetük vala ezen dologhoz Olvasóink' figyelmetességét, a' midőn egy akkor kiadott levélben egyebek között az itt következő tizikkelyt is kihirdettük vala: —

„Mint a' környülállások mutatják (így szollott volt eme' tudósító) a' Maratthokkal való új hadakozás gyaníthatónak látszik lenni, minthogy a' *Pindarisok'* nemzetének erőszakoskodásai a' múlt télen arra kényszerítették Hastings Marquist, hogy oly eszközöket vegyen elő, mellyek által ezen nemzetek izélzásait meggátolhassa. A' *Pindarisokat*, mint mondják, Scindia, a' Maratthok' Fejedelme ingerlette-fel ellenünk, megengedte nékik, hogy az ő végzetetlen kiterjedésű tartományain által jöjjenek, 's ekképpen alkalmatosságot 's módot adott nékik arra, hogy hozzánk véletlenül beüvén, pusztítsanak és kegyetlenkedjenek.“ — Eddig a' Juliusi levél' tizikkelye; azután így folytatja szavait a' Kurir: — „Sokak itéltek úgy, hogy ezen *Maratthok* még akkor meg fognak bennünket támodni, mikor Nipahl Fejedelemmel (egy pár esztendőök előtt) verekedtünk; 's hogy akkor vagy hátul vagy oldalfélt reánk tsapnak. Miért nem használták akkor seregeinknek távol-létét, nem tudjuk; most pedig nem tartjuk méltónak sokat gondolkodni rajta. A' mi *Nipahlal* való hadakozásunknak szerentsés

végződése, 's az ő végvárának *Hatrásnak* kezünkrekerülése azt gondoltatta sokakkal, hogy többé ezen szomszédaink közül egy sem fog bennünket beütéssel fenyegetni mérészlenni. De megmutatá a' *Pindarisok'* beütése, hogy még most is melly hajlandók legyenek a' Maratthok a' véllünk való hadakozásra. Hanem, ha reánk volna bizva, hogy megmondjuk, hogy ezen új hadakozásnak kimenetele is mi fog lenni, mi egész bizakodással el mernők mondani, hogy a' mi Napkeleti Indiai erőnknek nevelése által ez is egy újabbnevekedést fogszerezni birodalmunknak. A' múlt Februariusban oly szép lábon állottak ott seregeink, hogy szebben akkor se', mikor Lord Lake Hindostánt meghódoltatta.

Orosz Birodalom.

Az Orosz Követnek Gen. *Yermeloffnak* a' Persiai Schachnál való megjelenése tsak azért is figyelmet érdemelhet, hogy az a' mostani Persáknak némelly szokásaikkal megesmerkedtet bennünket. Lássunk abból némelly erre tzelozó környülállásokat; mert a' többi tsak úgy tartozna inkább reánk, ha Petersburgban laktánk. Jul. 25-dikén elküldötte a' Schach Saphie Khánt Gen. *Yermeloffhoz*, hogy hívná meg őtet a' Schachnak nyáripalotájába, és e' végre egy gazdagon felszerszámozott paripát küldött számára, Közel a' nyári palotához a' Kurdistáni Helytartó várta őtet a' Persa Ármádia' Generalisainak, és más fő tisztségben lévő személyeknek társaságában 3000 lovas Khánokkal. Ezenkívül 12 ménlovak voltak kengyelfutókkal fogadására kiállitva. A' Schach Udvari Logerjénél ezek mentek a' Követ előtt egész a' számára rendelt Sátorig; minekutánna a' Kurdistáni Helytartó a' Logerbe való bemenetelnél tőle elbúszott volna. A' Sátornál *Mohmud Khán* a' Schachnak 2-dik Adjutánsa köszöntötte

ötet, és 200 főből álló tiszteletbeli Strá-
zsa udvarlott katonai tisztelettelükkel né-
ki. Jul. 31-dikén meg hívta ugyan ez az
említett Adjutáns a' Követet Audientziá-
ra. A' Követ, Udvara szokása szerént el-
rendelvén embereit megindult a' Schach-
nak Sátora felé, hova megérkezvén az el-
ső Adjutáns sok Stabalis Tisztekekkel fogad-
ta őtet. Ezek közt volt ama hajdan Pe-
tersburghban követségben volt Mirsa-Abul-
Hassz-Khán is. A' számára kitett kar-
szére leereszkedvén a' Követ, theával,
dohánnyal, és pipákkal kínáltatott meg.
Ezután az 1-ső Adjutáns a' Schach elébe
vezette őtet, a' két Követségi Tanátso-
sokkal, kik közzül egyik a' Császári Meg-
hitelező Levelét egy arany tálon vitte.
Egész addig a' rostos kapujig, mellyen
tul volt a' Schachnak Audientziás Sátora
felvonva, az utnak két oldalán testörző
katonák formáltak számos nézőkkel egye-
temben kettős falat, a' rostoskapun belől
pedig egész az Audientziás sátorig az Udv.
Kavallérok állottak sorban. Közel a' sá-
torhoz 4 fő hóhérok parádéztek damasczi-
rozott bárdjaikkal, mellyeknek nyeleik
gazdagon kivoltak drága kövekkel rakva.
Minekutánna a' Követ megtette a' 3-szo-
ri tiszteletköszöntést, és az 1-ső Adjutáns
az ő udvarlását megjelentette a' Thronu-
son ülő urának: így szólott a' Schach:
Hoch Geldi (Isten hozott benneteket), és
intett hogy jöjjön be. A' Követ általad-
ván Meghitelező Levelét ismét vissza tért
az ajtóhoz, hol a' Schachnak kézzel adott
jeléhez képest a' számára kitett karszékre
leült. Ekkor kezdődött a' beszélgetés.
A' Schach kérdezte a' Követtől, hogy 's
mint van? mellyre a' Követ így felelt:
hogy ő életének legszerentséesebb szem-
pillantásának tartja e' mostanit, mellyben
Persiának Felső és hatalmas Fejedel-
me előtt lehet, kit az ő ura az Orosz
Császár igen nagyon betsül. Hát a' Csá-
szár, így folytatta elkezdett kérdéseit a'

Schach, hogy van, és hol volt akkor,
mikor ő elindult? A' Követ Székéről fel-
kelvén, és a' Thronushoz közelítvén erre
is megfelelt, melly után intett a' Schach,
hogy ülne le ismét. Így tartott legna-
gyobb barátságga tovább is a' beszéd a
jó fertály óráig. A' Schach másodszor is
kérdezte, hogy hol van most a' Császár, és
ezt is hozzá vetette, hogy talán minde-
nikjekre nézve jó lenne, ha a' több Eu-
ropai Fejedelmeknek példája szerént egy-
mással személyesen megismerkedhetné-
nek, és azzal rekesztette-be beszédét, hogy
az Égnek haragja szálljon arra, a' ki ezen-
túl egyenetlenséget akarna köztök ger-
jeszteni. Ezután a' Követ kíséreit egyen-
ként 's nevek szerént szállítva bemutaták
a' Schachnak, ki is mind egyiknek ezt
mondta: Hoch Geldi (Hozott-Isten). Ott
volt ezek közt Kapitány-Lajtnánt *Ko-
tzebu* is, kit a' Követ így ajánlott a'
Schachnak: Ez a' Tiszt 3 esztendőket töl-
tött a' Földgolyóhisának körülhajókázásá-
ban, mindazonáltal még az a' kívánság
égett mejjében, hogy Persiát, és ama
nagy *Felt-Ali-Schachot* megláthassa. Ez
különösen tetszett a' Schachnak, és nyá-
jas mosolygással ezt mondotta reá. No
már így hát Mindent látott! Ezután az
első rendel ismét vissza tért a' Követ sá-
torába. Az Audientziás sátort a' mi ille-
ti, az, sem nagyon tágas, sem ki-
váltképpen pompás nem volt. Egy sző-
nyegekkel, és Shawlokkal bevont, tégl-
lából készült emeletre volt a' Thronus
helyeztetve, mellynek lábapárkánnya egy
nyugvó oroszánt ábrázolt, támasztékja
pedig egy a' sátoron keresztül nyúló fal-
ból állott. - A' Schach ruhája arany ma-
teriából volt, fején egy jókora igaz gyön-
gyökkel, és drága követekkel rakott
korona tsillogott, ezenkívül egy gyémán-
tokból össze rakott nagy kotsagbokréta;
's vállától könyökéig szörnyű nagy karpe-
retzei voltak, mellyek között a' középsők

tsudálatos nagyságuk és a' neveik is különbösek voltak, mint p. o. Daria - Inur (Fénytenger) és Rinch - Inur (Fényhegy.) Ruhájának a' nyaka, mely hátán tsütösen nyúlt az övjeig le, 's az övje, és pallosa hasonló drága kövekkel li voltak rakva; még a' Thronusnak belső része is igaz gyöngyökkel, rubinokkal, és smaragdokkal ékeskedett. A' Thronusnak jobb felén jó illatot terjesztő szerek állottak, és egy nagy Caliau (persa pipa). A' sátornak hátulján sorban állottak a' Schachnak 14 fiai, és mellettek egy kis távolságra egy Udvari Tisztviselő, ki egy aranytáton a' Schachnak kis koronáját tartotta. A' Thronusnak bal oldalán de a' sátoron kívül 4 Pichtmédák (komornyikok) állottak, kik az Ország Tzimereit, a' paizst, a' szablyát, és a' buzogányforma Királyi páltzát tartották kezeikben, és még az Ország petsétjét tartó ládátskát. Ezek is ragyogtak a' drágaságoktól a' mint a' nap reájok süttött. Valahányszor a' Követ a' Fett - Ali - Schach nevet kimondta, mind annyiszor meghajtották magokat a' sátoron kívül 's belől mindenek.

Frantzia Ország.

A' Párisi legszebb jádzó aszszonyok között egyik Bourgoin kisaszszony, Oktober' 25 dikén terhes peren esett által: de megnyerte, a' mit keresett. A' történet e' volt: Egy kalmártól elvitt egy drága Sált oly feltétel alatt, hogy estve, mikor jádzeni fog, felteszi a' nyakára, 's ha meg fog teltzeni, kifizeti. Azonközben nem nyert a' Sállal oly kedveséget, a' milyent talám kívánt és várt volna. Tehát vissza akarta adni a' bótosnak: e' pedig nem vette, hanem az

árrát kívánta. Így hát kész volt a' per. Az alsó ítélőszék' eleibe kerültek. Mint Frantziaországban folynak a' perek, ez is a' közönség' jelenlétében folyt, és pedig szóval. A' leány nem vett Prokátort; maga védelmezte magát. A' kalmár, Corbie, azon fundálta bíváságát, hogy az alatt, míg a' leány a' Sált magánál tartotta, ő időt vesztett; meglehet, hogy a' Sált az alatt eladhatta volna, oly árron, a' milyent már most nem kap érette. De Bourgoin kisaszszonyra kerülván a' beszéd, ő ellenben azt mütatta-meg bámulásra méltó ékes szollással, hogy, feltétel alatt vette volt által a' Sált, 's hogy a' Kalmár maga okozta az időhaladást 's a' többi. Elég az a' dologhoz, hogy megnyerte nem tsak a' perit, hanem a' nézők meglegedését is telyes mértékben, kik ötöt, mint külömben is kedves jádzókat nagy örvendezéssel a' hintójáig kikísérték a' törvénytévő szalából.

A' Törvényhozó kamarák, minckutánna a' Követek' kamarájának $\frac{1}{3}$ -töd része, részszerént újra választatott részszerént mások valasztattak volna helyette, most ismét hozzá fogtak üléseiknek tartásához. Nevezetes tárgyaknak előfordulását várják benne, milyenek a' finántzia, a' nyomtatás' szabadsága, a' személyes szabadság, 's egyebek, melyekre nézve a' Constitúció még eddig bizonyos megszorittatások alá vala vetelve.

Berry Kir. Hertzeagnének második versbéli megterhesedését örömmel említi a' Párisi újságlevelék, mellyet abból hoznak-ki, hogy már vagy két rendbéli familiai társaságban nem jelent-meg az Udvarnál.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Nov. 4-dik napján 302 $\frac{1}{2}$ — 5-dikén 299 $\frac{2}{3}$ — 6-dikén 296 $\frac{1}{3}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pest October' 27 - dikén. — A Magyar Nemzeti Múzeumnak Direktziója hivatalos jelentést tévén affelől, hogy a Pénzek, 's Régiségek Gyűjteménye a Széchényi tizimü Ország' Bibliothecájával egyetemben már valósággal általtétetett a hajdani József-Seminariumából egy különös épületbe az Országút nevü utszába, és ennél fogva a Nemzetnek kintsei a tüziveszedelem ellen bátorságba helyeztetődtek; ő Cs. Kir. Fő Hercegsége a Palatinus, Cs. K. Kamarás Erdődi Gr. *Pálffy Fidelis* ő Ng.ának társaságában méltóztatott magát ezen változásnak megtekintésére megalázní. Az ujjonnan tétetett felosztással megelégedett ő Cs. K. Fő Hercegsége, azonban némelly még megkivántató dolgoknak tellyesítését is rendelte. Alkalmatosságot pedig az említett változásra egy magát nevezni nem akaró régi törzsökös Magyar familiából eredett Nemes férfiúnak nagylelkűsége adott, a ki azt tette tselekedeteinek és munkás életének sinór mértékévé, hogy hasznos Öseinek nyomdokát követvén minden lárma nélkül boldogítsa Hazáját, és Nemzetének fényét 's javát a hasznos Intézeteknek gyarapításával, halgatva, öregbítettse. Ebből a szempontból ajándékozott 3523 ftkat, és 15 kroat arra a végre, hogy a Nemzeti Muzeumnak minden szakaszai egy fedél alá vétessenek, melly nemes áldozatot S. F. Vidéki Gróf *Széchényi Ferentz* úr ő Excellentiája a Magyar Ország könyvestárjának halhatatlan Fundálója is 993 forintokkal méltóztatott nevelni.

* * *

Galanthán, melly m. város a Méltóságos Eszterházy és Galgóczy familiá-

ké, a' minap egy különös természeti ritkaságra akadtak. T. i. az ott lévő tóban egy olyan vadréztét (katsát) löttek, melly különben egészen sárga színü volt, tsak a' fején volt egy fekete folt, és a' hátán szárnyai közt egy fekete vonás. Mint-hogy senki ezen a' részen soha ilyen vadréztét nem látott: tehát egy darab ideig mint ritkaságot úgy hordozták azt ide 's tova, míg Gróf *Hunyady* ő Ng.óságához került az végre Ürményben. Eppen akkor mulatván ő Nagyságánál a' Császári Természeti dolgok Gyűjteményének Directora, ez az említett vadréztét megvizsgálta, és ollyannak találta, hogy hasonlót sem ő maga nem látott soha, a' Császári Gyűjteményben sints annak párja. Erre nézve hát bőrétj mindjárt lehuzatván, és kitömetvén azt Bétsbe felküldötte.

Ipolyságon Oktobernek 15-dikén tartották N. *Honth* Vármegyének T. Statusai és Rendjei közönséges Gyűléseket. Felolvasatott ebben ezen Vármegye Fő Ispányának M. Udv. V. Cancellarius Nagy Mélt. *Koháry* ő Hercegségének levele, mellyben a' Ordin. Notariusi megüresült hivatalra T. Kesselőkeői *Majthényi Antal* urat nevezte-ki. E' tisztelt urnak különös pallérozottsága, széles tudománya, és fáradhatatlan szorgalmatossága közönségesen esmeretes lévén, már a' levélnek felolvasatásakor örvendeztek mindenek e' jeles hivatalra való választásán; mikor pedig beköszöntő beszédét elvégezte, a' helybehagyást és tellyes megnyugovást közönséges tapsolás jelentette. Vice Notariussokká pedig *Luka* és *Tertyánszky* urak választattak.

Nevezetes Meghalalozások.

Nagy-méltóságú Német Ujvári Gróf

Batthány József Cs. K. Titkos Tanácsosnak Kir. Fő. Asztalnokmesternek 's T. N. Nograd vármegye' Valóságos 's T. N. Vas vármegye' Örökös Fő Ispányának Özvegye, Született Gróf Illésházy Francisca, Kereszt-tsillagos és Udvari fő Dáma, három napig tartott súlyos betegeskedés 's utolsó szentséggel való áhítatos élés után életének 75-dik esztendejében, e' folyó. November 3.-dikán itt Bétsben meghalalezött.

Ugyan itt kímúlt a' napokban e' világból az itt lévő Univerzitásnak sok esztendőig híven és nagy haszonnal szolgáló széles tudományú, de már előregülése miatt több esztendőktől fogva nyugalomban élő Professora Bátor Jacquin, életének kilentzvenegyedik esztendejében.

Megtiszteltetések és Előmozdítások.

Ö Cs. K. Felsege méltóztatott Cs. K. Camerarius, a' Magyar Királyi Udv. Kamaránál Valóságos Tanácsos Bátor Perényi Perényi Lázár urat, T. N. Máramaros Vármegye Administrátorát, Cs. K. Valóságos Titkos Tanácsosi méltósággal megtiszteltetni.

Orvos Doktor Hildebrand urat, a' Bétsi közönséges ispotály' nagy érdemű Direktorának híját, Paviában a' *Materia Medica* Professorává nevezni méltóztatott ő Cs. K. Felsege.

Pesti Doktor és Professor Lenhossek Mihály urat a' maga tiszteletből való tagjává nevezte Bétsben a' *József Medico-Chirurgica Cs. Kir. Akademiája*.

* * *

Legújabb Tudósítások: — Koronőrökös Ferdinandus Cs. Fő Hertzegsége, Okt. 31-dikén *Graetzbe* megérkezett. — Ö Cs. Fő Hertzegségének, a' Fr. Király Betsület-Rend' Nagy-keresztjét küldött, eránta viseltető barátságát bizonyító kifejezésekkel.

* * *

Észrevétel', a' közelébbi M. Kurir

312-dik lapján találtató, Pápai levélre: — Nem csak Pápán van az ügy, hogy az étel ital oltásnak, 's a' bőltbéli vagy átaljában a' kolmárportékák, a' *Cursusnak* némü-némü lejjebb szállása mellett is, nem ily mértékben oltásnak. Lassanként ezeket is maga után fogják vonni, a' környülállások, mellyeknek sokkal különbözőbb befolyása van a' fábrikai 's egyéb mesterségi szerzeményekhez, mint az eleséghez, kivált ha még az is ide járul, hogy ezen szerzemények a' hazánkivül vásároltatnak össze, 's innét szállítatnak-le, sok vámmal, és sok egyéb költséggel. Tsak az egy posztót vegyük-fel. Ha a' gyapjat, mint a' jubakrol lenyírják, egyenesen vihetnék a' kolmárböltbába, hogy ott kaputnak 's nadrágnak mindjárt eladhassák; más volna: de ismét más az, ha a' gyapjat elébb még más olyan országokba kell vinni, a' hol posztót tsinálnak belőlle, 's innét viszik osztán ismét vissza olló alá. Már így egyszerre ez a' kérdés fordul elő akaratunk ellen is elménkben, hogy hát azon országokban, a' hol a' posztót tsinálták, megoltásodott-e ez ügy, mint az étel ital? — Szoljunk igazat, 's valljuk-meg, hogy nem. — Ohajtással várjuk pedig ezt mi Bétsben is, nem csak a' posztóra, mert ezt tsak példánakokáért hoztuk-fel, hanem sok egyebekre nézve, mellyek még eddig vagy éppen semmit nem, vagy nagyon észrevehetetlenül mozdultak-lefelé. Az étel ital béli oltás itt is érezhető: az étel azért, hogy a' hús és kenyér az Országlás által bőltben limitáltak; a' bor pedig azért, hogy ez, ha egyszer beszürték, magában meg-forr, megtisztul, 's azután nintsen egyéb hátra, hanem tsak meginni. A' ház-bérek még a' múlt szállásváltozaskor is hágtak némelly helyeken, a' helyett hogy szállottak volna. Ruhatsináltatás 's minden egyéb munka olyan drága itt, mint hat hónapok előtti volt.